

Niamuno Sargas

broliams Vietuwininkams žines parnešas.

„Niamuno Sargas“

Tilžeje, kas petnyčią išdūdamas, laštāja prie arčiausiojo pušto ar per gromatnešį apsteliūtas ant bertainio meto 50 peningū, su prinešimu į namus 65 peningū. Je pati laitraščio išleistuwe Tilžeje, pylimo ulvezoje (Dammstraße) 2. bute, priima apsteliūtinis arba išfrashynus.

Wernai mylėsim cecorynę,
Drasei užtarim lietuwystę!

Apsakymai

„Niamuno Sarga“ išatomieje laštāja po 10 peningū už toją smulkeis raštais išspautą eilutę ir yra šio laitraščio išleistuweje priimami. — Gromatas ir rantraščius del laitraščio siunčiamus priima rėdytuwe Tilžeje, pylimo ulvezoje (Dammstraße) 2. bute.

1. num.

Tilžeje 21. decemberį 1884.

1. metas.

„Niamuno Sargas“

„Niamuno Sargas“, wienintelis laitraštis, kursai nei wienai polytiškai partijai nešlužys, yra užsiemęs ir gales tai wernai atlikti: Vietuwininkams žines iš Vietuwos, iš Wokietijos ir iš swetur be jokių partijos prižiurėjimu tikrai ir teisingai pranešti; atsitikimus ir reikalus mūsų gimines nū seniausiuju czešu palaimingo padėjimo iki šiu gadynių sunkaus buvio papasakoti; gimines ir kalbos dalykus pagal Vietuwininkų paciu misli užtarti. Wis tai nusidūs ant zokanu pamato su garbinimu mūsų krašto augstosios wyriausybės.

„Niamuno Sargas“ kreipiasi wyriausei prie Vietuwos ufininku ir artoju, remėstininku, kupeziu, mokslincziu, pasitike jog jiems galėsęs naudą atnešti; pasitikedamas, jog nei wienas nesigailes keliatą trecioju išleides del dwasiško maiteščio: juk n dūna minta žmogus. Kad randasi ir tokiu pusgalwiu, kurie ne jau auffsing, ale šimtus auffsini wiename wakare gaspadoje iš tik wengia laitraštį apsteliūti, tai jau apie tokius nėra nei ko kalbėti; tiems jau dwasiško peno nereikia; yra tai žmogys! kaštamūjį czešą ne wien nūprosnai praleidžia, bet ir daboja kū greicziausai prazudyti. Ale tikime, jog ir tiejie atsimūde tikrojo kelio.

„Niamuno Sargas“ praneš kožname numeryje naujausias ir ištikimiausias naujienas iš wisu sweto kraštu, iš Wokietijos, iš Vietuwos, dūs žines tikras ir neperkreiptas apie susirodyjimus wietininku mūsų cecorystės ir karalystės šaimūse.

„Niamuno Sargas“ turės kožname numeryje naudingą papasakojimą tai ilgesnios tai trumpesnios įtalpos, pridės žines iš wėros praplatinimo, išpans giesmeles džiuginancias ir linksmiancias žmogaus širdį.

„Niamuno Sargas“ — kas wyriausia yra — nepraleis nepasikalbėsęs su broleis Vietuwininkais apie mūsų gimines ir kalbos reikalus ir padėjimą, apie tai, ką reikia daryti, idant mūsų buwis ne wien dwasiškai, bet ir medegišškai (materijališkai) pasigeritū; nepaliks nepaminejęs ir užpuldinėjimus mūsų šaimynū ant mūsų jau taip nuspaustos gimines.

„Niamuno Sargas“ apfakys placzias žines apie kalbas ir pranešimus wieninteles mus užtarianczios draugystės Byrutes, apie jos užmanymus ir sutarimus.

„Niamuno Sargas“ išeis kožname numeryje su moliawonėmis, kurios ar iš mūsų ar iš swetinsgencziū gimines atsitikimu bus, su juju trumpais aprašymais.

„Niamuno Sargas“ pasirūpys šelpiti ufininkus ir gaspadorius wisokeis pamokinimais iš žemės gaspadorystės, galwiju auginimo ir t. t. Senoji kalba, jog ufininkas mentai teprivalas žinoti, šioje gadyneje, gadyneje žengimo į priešakį wisokio apšvietimo ir mokslo, jau nei jokios werczios nebetur.

„Niamuno Sargas“ dūs atsiliepinus per laitraštį, ištats turgaus prelias, ufin pardavimus, malku ir piwu parsamdymus, praneš wisus įwairumus žiniū, reikalingu kiekvienam skaitytojui ir randamu kožname laitraštėje.

„Niamuno Sargas“, išeidamas kas nedelę didesniuju laitraščiu kwarwoje, laštūs 50 pf. ant metu bertainio, 65 pf. su prinešimu į namus.

Wisi Wokietijos pustai kaip ir gromatnešei priims nū nauju metu apsteliūtinis ant „Niamuno Sarga“. Kožnas skaitytojas, laitraščio išleistuweje „Niamuno Sarga“ apsteliūdamas ant wiso meto, gaus wienas kalendras dykai.

Mūsų Dievas tai tewaldo!

Tilžeje, decemberio mėnesyje 1885.

„Niamuno Sarga“ rėdytuwe.

„Po saulės akiu ir šwiesybės išwilgnyje!“

(Godelis iki mūsų polytiškių partiju.)

Morint šyrimu czešas ir pro šalį yra, tai tik wis žmonės apie polytišką tebesirupina. Ne wienas klausia, katrai arba koki polytiškai partijai reiktu balsą dūti, prie katros arba kofios partijos reiktu priklausyti arba prisiglausti. Sunkus yra atsiliepinimas ant tokio klausymo.

Peržiūrėkime didžiausias partijas. Randasi wiena, kuri wadinasi walnaje. Satosi žmonėms tikrą walnybę parupinti jieskiojusi ir jiesplanti. Klausime: ar ir Vietuwininkams jieskiojusi

arba jiesplanti ją parupinti? Ar ir su Vietuwininkais tikros walnybės dwaseje apstiejusi, tikros walnybės dwaseje prieš jūs pasiūgusi?

Vietuwininkas nėra nepasąjingas žmogus, kurs mielai arba lengwei pasigūdzia del bile kofiu nastu, kurias jis, lygei kaip ir kiti žmonės, tur nešioti. Ale tik ir jis tur sawo pasigūdimus, sawo rupeščius ir sawo welhjimus. Jis pasigūdzia del sawo brangiausiosios sentėwū tewonystės, t. y. del sawo prigimtosios tewu kalbos, keliu žmoniū taip šytrei, ir lyg didžiam zokanui priešais ir paties pono cecoriaus meilingam norėjimui ant patyczin, nei kofomis minamos. Jis rupinasi del ateitinės sawo garbingosios giminės,

turi dabar, įgijamu panėkinimu senosios kalbos bei prieginties lyg tyczionis be tewynės meilės išwaroma į platų swetą; rupinasi ir del išsimaitinimo mentesniuju ir warginguju žmoniū tosios paczios sawo giminės, kurie dabar, gan kloms del ju prapūlus, wos ne wos teistengia sawo gywasti išlaityti, ir to del, keliūse laupūse, dien iš dienos šilpnyn eidami, išnyksta. Jis welhja, kad augstoji wyriausybė jam tūse dalytūse pagalbą atneštū, jo pasigūdimus išklaustyti, jo rupeščius attolintū, ir kad tie wyrai, kurie iš Vietuwos šyrcziū į šaimą yra siuncziami, tūs dalykus tikrai išpažintū, mūsų walbdžiai apie jūs tikrą žinę dūti, ir už ju pertaishmą šaimę pasi-

procuotu, lyg kaip tie vyrai, kurie iš tų kampu į laimę siūnčiami, paprastę yra daryti. Ką walmiejie iki šiol apie tai rupinasi? Ar pranešė jaimė Lietuwininkų pasigūdimus? Ar užtarė jaimė Lietuwininkų reikalus? (Kožnas numano, kad čia nekaltame apie užtarimą jauvėntu?)

Atsi, apmąstant nėra galima gitiesti, kad walmiejie šitą savo pareigą prieš Lietuwininkus mentai teispildę, ir kad ir šiep kelintas tarp juų savo pasilikancijos meilės ir teisybės pareigas prieš jūs bene dar mentiaus išpildę — beje, jei pasielgimą wieno iš juų prieš būdą žmonelę lietuwiskos kilties per paweiską intum, tai galėtum sąlyti, kad toks tarp juų labiaus welniskų, ne kaip walmiskų pasirodę. Ale dėl wieno arba dėl kelinto tik negalime wisus prašudyti. Tai labiaus welniskų, kad toskai, kūr dabar dar welninkų šilūnija, tai yra welninkų ne teisybės, lietumo ir nemeltingybės, kūr tiktai savo paties naudos arba garbės jieško — kad ir toskai welniskai prie to Diewo prisiverstu, kūrjai teisybę, susimilimą ir meilę gumą prieš wisus žmones augščiau siūju zotanu mums yra uždavę. O tai welniskų, kad ir kelintas tarp „iši, kūr Lietuwininkų teisiu as jaimė užtarti ne tiktai ir savo pažadą išpildyti ir bene ir Lietuwininkai up juų prisivers, ale

šioji pretija yra anie „nacionaliberalei“. „Nac...“ yra ta pati. Kas ir gimine, kita, ir „nacionalas“ yra giminiškas, tautiškas. „Nacionalas“ yra toskai, kūr walmų bei gėrybė myl ir kitiems būdingai įrodo. „Nacionaliberalei“ tai labai gražus wardas butu, kad tiktai wisi tokiu wardu išsigrozintysieji jo tikrai verti butu. Žmonės, kurie savo giminę (arba: gaminybę) myl, o ir walmų bei gėrybė myl ir kitiems nor parupinti! — to gali zerešnio jieškoti už tokius?

Ale ar anie žmonės ir išpildę wisą, tą ju wardas jako? — At Dieve gailėk, mums tikrai wisą perjieškant, lengwei pasirodę, kad juų meilė pagėdžiū gimines per tankei neapfen-tinu kitų išpildę, ir kad aną walmų bei

dėjimo kalti nėra, kaip kad motyna su kitoja kalba, ne kaip woliška, jūs pagimė? To dėl šiep wienas juų pasefėjus aiškėi ir aiškėi iškaite, kad „kožnas Wofietijos padonas turis woliškai šneketi“ (numanyk: tai taip daug kaip wien woliškai šneketi)?!

Žei taip yra, ar ne tiesa sąlyti, kad ju mēris bene tiktai tas esąs, wolišką gėrybę (ant paweisklo: su-prantamą wēros molišką motynos kalboje) ir wolišką walmų bei (ant paweisklo: tą walmų bei: kalbėti, tai tėwai molišką) tiktai saw paties pasilaikyti, o kitiems žmonėms tiktai negėrybę arba newalmų bei palikti ar uždėti? Ar ne tiesa sąlyti, kad to labiaus „nacionaliberalei“ waltini, t. y. tokiems žmonėms, kurie savo pagėdžiū giminę myl, ar ne) n. kitiems giminėms nėlo gero, ne norėte, negal parupinti norėti?

Deprišwerczia ir tokie, teatdaro savo, bene senei užmirštąjį naują testamentą, kur jie (apaštalu nusi-dawimūse 17, 26) iš naujo galės išsimokinti ir persiludyti, kad ponas Dievas, dangaus ir žemės sutwer-tojas, padaręs, jog iš wieno kraujo wisų žmonių gimines gywena ant žemės apškritumo, ir kad jis jiems mērij statęs bei pirma paštryęs, kaip ilgai ir kaip placzei jie gywenti turės. Dangistasis Dievas ir žeme, ir žemės apghwening, ir woliškias žmonių teisybės ne tiktai wienai wienintelei giminei, bet wisų žmonių giminėms yra paštryęs.

„Nacionaliberalei,“ pasijokan tiejie mylėtojai savo gimines ir walmų bei gėrybės, teismokšta šitą peršimelį bei tikrąjį jo mišlį! Tere-pawyd jie nei kitiems, nei Lietuwininkams, tą walmų bei gėrybę, kūr ir jie patys pasinaudoti nor! Tai bene ir Lietuwininkai prisivers prie

wieno arba kito iš juų tarpo, ale litai ne.

Trecioji didžioji partija Lietuwininkams, rodosi, geriausiai pažįstama, o tik yra nepažįstama! Konzerwathwais, „išlaikytojais“ wadinasi. Gražus, gražiausias wardas ir tai! Kas nenorėtu

Wytantas, didysis Lietuwos kunigaikštis.

Wytantas gimęs 1344 m. walde Lietuvą, budamas jos karaliumi, kaip ir swetimi waldonai ji wadino, nū 1391 iki 1430 m. Jis, sumus Keistucio ir Byrutes, gimusios Palangoje kunigaikštienės, buvo wienas didžiausių karžygių widuramžio. Per daug wargu ir sumišimu Lietuvos waldonų pastojęs, i Lietuvą teiškecionysie juodę į ant tokio straipnio galybės ištėlę, kad benei wisos Europos waldonyties nū jos drojejo. No trūni ir ismūncei užbelaworina, kad Kryžemčiai ir jušwiesi puslį lita karalystę 1410 m. Prie Zamontberio ir Gėnuwaldo tapę i lita su-nūsti, nū kūrė mūšio šie jau nelabos nebeatligawo. Jo karalystę galybė ir Wangolai ir Lotorei pajuro, kurie iš wien kėpę wisą Europą užpanti ir po sawo jungu pawersti. Wytantas mirė Trakše (nū Wilniaus) 1430 m. 27. d. spalio me-nesio (oktoberio). Jo pastutinis žodis buvo: „Tewyne!“ Taip jis sawo tewiskę Lietuvą mylėjo. (Platus aprašymas jo gywenimo randamas knygutėje „Wytantas, didysis Lietuwos kunigaikštis“, gamnamose „Mėnimo Sargo“ išleisluweje.)

gėrybę, dėl kurios sąfesi pasiprocewoją, tiktai saw paties ir saw lygiems parupinti arba palikti norėjo, kitiems ne. Ko dėl jie šiep taip atstrei wisiems kitaip kalbanciu žmonių prašymams prieštarawo, faczeig anie žmonės nei jokie nusi-

Motyna ir dukterė.

Regel Wičert'a.

Wiename iš pirmųjų mūsų dėl užėmimo Wemijos (Eziakijos) wasaroje 1866 m. tarp daug kitų wyra galą gawo ir žatnėrius Jofubas Endriu-waitis.

Jis buvo pagirtas gaspadorius Ašpurtelūše, lietuwiskame kieme, ir paliko našlę ir dukrelę, dar tiktai treju metu.

Gaspadorystė buvo gana gera. Endrius at-lisęs sawo žalnėrystę, buvo paėmęs lauką nū tėwu i sawo waldžią, o broliams ir seserims iš-mofėjo pasfirtą dalį; tėwams dawė užtenkamą išmintinę. Tokia tai našta paczioje pradžioje ne-buvo tokia sunki, dėl to kad wisi sutiko; išinti-ninkai walgę prie wieno stalo su waitais, o bro-lei ir sesers už palukas ir už paprastą dirbimą namėje turėjo gywenima. Marti atšinęs kraitį ir dar daugiaus turėjo gauti, už tai jį wisi gi-minę garbėje laikė. Budama laima ir mažai tūndama pašyrimo ji ne daug buti galėjusi gi-nędinti dėl waldžios namūse, o prie to Jofubas, budamas per šefijos pėdas aughtas, buvo šlaigus. Je pati arpta gyre Urte už tai, kad ji mofanti dawada namūse laikyti.

Jog Urte nebuvo tai wisai miela balandytė, kaip tai buvo ilgai mišlyta, pasirodę, kad i tre-jus metus po swodbos tapę motyna. Ji tarytum to tiktai buvo laukusi, kad iš nejuociu pasirodytu, jog ji yra gaspadinė. Ji gawo raktus ne be smarkaus ir ilgo ginczo. O iš to išejo, kad išimtininkai reikalawo tiktai to, kas išpūtė pagal suderėjimą, o wyro brolis ir sesū išejo kitur gywenti.

„Dabar tiktai tu esi gaspadorius,“ tarė Urte sawo wyru. Ji rasi ir tiesą pasakę, bet jis turėjo ir moteriskę, kuri wisur norėjo buti klausiama ir išklausiama.

Nasi jai, taip jaunai, gražei ir išmintingai paczei, nebutu pasijękė kietą wyrą nuraminti, jeigu nebutu pagelbėjusi dukterė. Wislas pasiliko prie šios. Jofubas buvo wisai išsimplėjęs i sawo dukrelę Magdutę ir neturėjo didesnio džiaugsmo, kaip tu jaje siausti, kaip su kokia tele. Urtei rei-kejo tiktai paimti ją ant rankų, norint, kad ir durniausiam būnyje apghwimo turėtu nū mišty-nės. Kad kudišis išmoko waltkecionti, ji wisados wadžiojosi už rankos; kada norėjo kas pabausiti, rodėsi, kad tada jai nėlas nėlo blogo negalėjo daryti. Je iš cietr nebuwo nėlo gražesnio už aną geituplaukę ir mēlinatę Magdutę, ir kad ji

ėmė cziausfėti ir labai jūkingai sukraipydawo, tai wisi, kurie aplinkui budawo, gaudawo linksmus weidus. Kad jį motyna nusiųsdawo i stubą, pas išimtininkus, ji nėkada nepagrįžo be nėlo. Kad Jofubas turėjo išeiti po žalnėreis, jam nei nū wieno nebuwo taip sunku atšiwieikinti, kaip nū Magdutes. Ne pati Urte, bet Magdutė gawo pasfutinį buczy.

Žinė apie Jofubo mirimą ne taip gilei sugrau-dino Urte, kaip kad ponas lantrotas buvo pasiti-kejęs, siųsdamas sawo sekretėrą ipaczei dėl to, kad jį palinksmintu, sąlydamas, jog Endriuwaitis mirė už karalių kaip drąjus wyras. Ji mažumelį raudojo, kaip ir prider jaunai našlei tokiam at-sitikime, bet ji newerfė. Tiktai kad Magdė ap-fabino jos kaską sawo rankutėmis ir paklausė, kūr yra tėtatis, ji suminkštejo. „Tu, wargšė, nebe-turi tėtacio,“ atšakė ji, „bet aš tikiūsi, kad ma-nęs Dievas neprastos, aš tau padėsiu. Dabar tu esi mano wisas ant sweto. Zeigu tu gywa pasiliksi, aš nepasijūsi.“

Taiėjo gerai ir be Jofubo, ir ji dabar možai jo pasigedo. Nasi jei tiktai labai slaudėjo, kad ji negawo palaideoti su iššlime. Dabar ji norėti dėl pašrupino, kad božnėrčioje trisose nēdēdies-nyje buvo už jį waldos atklekamos, ir ji pati

buti išlaikytojas?! Išlaikytojas visos sen-
tėnų ir kunikų ir dvajisios tėvų, ge-
rų, vėros ir merybės? Beje, toks išlaikytojas
kožnas geras ir protingas žmogus ir norėtu
ir turėtu buti. Ale, ar anie tokie ir yra?
Viską gerai apmąstant, rodosi, kad keli tarp
juų ne taip labai gėrybę ir teisybę, kaip negėrybę
ir neteisybę senųjų mūsų ir mūsų ir, kiel
galima, išlaikyti norėtu. Rodosi taip pat, kad
keli ne taip labai tai, kas kitiems ir visiems
ant gero ir naudos yra, bet tikrai tai, kas jiems
patiems ant gero ir naudos yra, — beje, galime
sątyti, tikrai sąvegi pacius — išlaikyti pro-
cėvojasi. Nei anu pirmu, nei situ antru
„išlaikytoju“ ne labai norime. Beje, situ antrus
vietoje „išlaikytoju“, labiaus „išlaikytojais“
wadinti galėtumėme.

Dar kiti randasi, kurie rodo taip pat „iš-
laikytojais“ wadinasi, ale kurie, su Lietuwininku
kalba, ir Lietuwininku wėrg bei wėrybę, meile
bei gėrybę, wis daugiaus išnaikindami, „išnaik-
toju“ labiaus, ne kaip „išlaikytoju“ wardo tikrai
wertu butu. Ir galiausiai randasi ir keltintas,
kurs sawo mērj ne tiesiog, ne tikru keliu, ir ne
to dēl atšieti jieško, kad sawo pareigą išpildytu,
bet tikrai to dēl, kad pas augštesnius žmones
tikrai išlaikytu. Toki tai labiausiai „išlaikytoju“
wadintumėme, o ne, kaip toks pats wadintiesi
norėtu, „išlaikytoju“. Kiel tai tikru „išlaik-
toju“, minawotūsiūs išėmus, pasiliekti, tai yra
suntu žinoti; ale tik nusitikiame, kad ir daug tokiu
tikru „išlaikytoju“ dar pasiliekti. Ale ką tai numis
maczija, jei nei wienas nenor Lietuwininku rei-
kalus užtarti, o ipaczei dēl lietuwiškos wėrybės,
wėros ir gėrybės išlaikymo, — ale, jei tai,
tai ir neišwengtinai ir neaplenktinai dēl lietu-
wiškos kalbos išlaikymo, — procėmotiesi ir ji
saimė atwirai ir užtarti?! — „Beje“, sąhs kitas,
„mes juk ir procėvojame, aš juk ir tikrai pro-
cėvojasi, ale tik už akiu, su pomu ministeriu,
arba su kitais ponais pasikalbėdamas. Ir saimę
tai juk nepriskaičiuo.“

Mes ant to atsiliepiame: Wisi swarbus
dalykai didžios dalies gywentoju priskaičiuo i
saimę. Ko dēl taigi kitu žmonių wietininkai
saimė uztaria reikalus tuju, kurie jūs tenai nu-
siuntė? Ar Lietuwininkai nėra tokie geri, kaip
kitos žmoniu gimines? Arba ar Lietuwininku
wietininkai neturėtu taip daug noro arba drąsios,
sawo „prietelius“ užtarti, kaip kiti?

tada sėdėdavo arti koželnyczios apsigobusi jūda
škepeta ir ant rankos turėdama Magdutę. Kožną
syki ji įmėdavo i šarbnyczia prie bažnyczios
durin pinigą, kurs gerai sustambėdavo pasiekęs
dugną. Ertmonas Endriuwaitis gawo išeiginius
drabužius sawo mirusio sunaus, bernas ir piemū
pasidalijo prastėniūsiūs; tikrai kailinius, katru ant-
petes ir rankowgalius ji buwo apsiuwusi raudo-
nais šilkineis siulais, ir porą augštu sopagu, ji
sawo pasilaikė, ar tai dēl atnininimo, ar tai dēl to,
kad ji pati jūs galėtu dėwėti. Juk ji buwo dabar
gaspadoriumi.

Ir taip turėjo pasilikti. Berods Ertmonas
jai i akis liždamas kalbėjo, kad ji tokia jauna
moteriškė, negalės gaspadorauti, o dēl to išmin-
tingai padarys ar jam ar jo antram sunui ati-
dūdama žemę. Bet Urte apie tai nėso nenorėjo
žinoti. Ji neabejojo, kad su ja ne po ilgo na-
mėje apsisės kaip su kokia slugyne, jeigu ji waldžią
padūs kitiems, ir kad nėra galima nei ant pana-
gės jūdumo tikėti tiems, kurie norėjo pasipelninti
iš jos nepalaimos. Laikas turės Magdei pasi-
likti, ji tarė, ar ji ištekes ar ne. Taip tai bus
ludikis geriausiai aprupintas o iki Magdei už-
augant ji pati norėjo taip wirtę waldyti, kad jos
butentyja žentas galėtu pasidžiaugti.

Mes ir nenorime tokio uztarimo už akiu.
Ką jis maczija? Ans didelės Lietuwininku
peticijos dēl kalbos pirmu trifu metu, su kuriūmi
toks priekšas buvo, kad tustancziam žmoniū nei
taip daug czešo nebuwo palikta, kad sawo wardą
prirašytu (o taip prisirašiusiuju skaitliu rasi dwi-
gubai arba trigubai padidintu — ans peticiojas
rasi tik i. už akiu“ tapę uztartas? Ale ką
maczijo ans striokas? Ką maczijo toks uztarimas
„už akiu“, jei rasi nu? aw? Ir kas jau apie
toki atsiliepiam ant ano peticiojos yra girdejes?

Mes nemeisijame uztarimo už akiu. Tei-
singas dalykas yra wertas, kad po akiu saimo,
po akiu wisiu žmoniū nusidūtu — beje, kaip swar-
busis sudo žodis senųjų Britonu skambėjo: „po
saulės akiu ir šwiesybės išwilyje“. Tai buwo
senas ir gražus žodis anos senosios žmoniū gi-
minės iš Lietuwininku gentysės, kuri senei, pirm
dabarnyškėziū Ingliūnu (šiauriniū Wotiecziu)
atwytimę i Ingliūniją, aną salą apgyweno*). Su tūmi
žodžiu jie wisiūs sudus arba šėip swar-
biausiusius waldžios dalykus atlikdavo. Su tūmi
žodžiu ir mes wisiūs sawo swarbiausiusius dalykus
atlikime: „Po saulės akiu ir šwiesybės išwilyje“.
Tą žodi ir mūsų busentiesie wietininkai saime per
sawo ženklą tepriima. Lietuwininkai nei joksio
uztarimo nenor, kurs kitaip nusidūda. Jei kas
nor Lietuwininkus arba ju kalbą, arba kokią ju
teisybę, bile koki ju reikalą, užtarti, tai jis toktai
tenedaro už akiu, su šiočiu arba tokiu pomu
pasikalbėdamas, bet jis tedaro toktai, kaip ir mes
tai darome ir wis daryme: „po saulės akiu
ir šwiesybės išwilyje“!

Ant to ir mūsų miełojo išganytojo žodis
ragina. Jis prašo tokiu tarimu, kurie „po
žmoniū akiu“ jojo išsipazįsta. O uztarimas
suprantame wėros mofio tikrai prigintoje kalboje
(pagal apaštalu nusidawimus 2. 8), ir tai yra
Kristaus darbas, o Kristaus tarnawimas. Tai
kas tame dalyke Kristui šlužyti yra gatawas, tas
tenesibijo žmoniū, tenesibijo ir po žmoniū akiu

*) Senieji Britonai, Ingliūnu pergaletai, naktantė
i Wales wadinamojo kampo gires ir kalynius. Ten ju
kalba dar šendien daug tustancziū žmoniū kalbama yra.
Daug josios žodžiu pasineš ant lietuwiškų. Sena
merga yra hen verch (iš pradžios: sen merch). Mūsų
žodis gal but yra anoje kalboje: gall wod (iš pra-
džios: gall bod). Ans gražus priežodis ju kalboje
stamb: „yn gwyneb yr haul, ac yn ngolwg (istart:
golug) y goleuni (istart: goleini)“. Žodis haul (wie-
toje: saul) yra saulė.

Syla czion nėso nebuwo galima padaryti.
Kad tikrai tū tarpu Urte neatšimainytu! Tokia
jauna ir graži moteriškė! Ji wėl ištekes, toks
tai šwėto likimas, o kas kitaip mislytu, tas krestu
kriaušius nū obelies. Ertmonas užsišpyrė ant
to, kad ji subbutyje užrašytu mergaitėi namus ir
lauką, kad pastui nebutu toks ginczas; bet ir
apie tai ji nesileido šnekėti. Ji nenorėjo wiesėti
namūse sawo nesuaugusios dukters. Kožną wakarą
ji dėlawojo Diewui, kad jis ją paliko našle ne-
dowanojęs jai kudičio. Magdė buwo apgywėja
ir užstowėtoja įgrėbimūse jos geros teisybės. Taip
ji tą mažytę dar daugiaus mylėjo ir saugojo at-
sargei nū kožno priepalio. Su gywenimu mer-
gaitės susikabino jos gywenimo wisa palaima.

Dar gedulystės (gedėjimo) metas toli gražu
nebuwo pasibaigęs, kaip emė garšintiesi jaunikei.
Kieme ir aplinkinėje buwo jaunėsiū sunu, kurie
mielai butu tapę gaspodoreis, norint reikėti westi
ir našlę. O kad karas pasibaigė ir sugrįžo pa-
leisti nū šlužbos žalnėrei, Urte butu galėjusi gra-
žiausiąją išsikirti. Pats Jaktaitis, kurs už sawo
drąsumą mūsų buwo paangštintas i paapicėlius
(unterapicėlius), pirgoši prie jos.

(Da. ne wistas.)

prie Kristaus ir prie tolio Ar, us tarnawimo
drąsei išsipaziti. Ezeip nei toks uztarimas nei
joks nandą neatneš, nei Kristus toki taru už
sawąjį nepriims, nei prie jojo nepripazįs, o nei
Lietuwininkai toki uztarimą nepripazįs ir ne-
priims.

Tikras „išlaikytojas“, kurs nor ir Lietu-
wininkus ir ju kalbą, ju wėrg, wėrybę ir gėrybę
išlaikyti, tas toktai tesako aiškei ir sawo žodi
teispildo. Tai rasi ir tikri Lietuwininkai prie
jojo prisitwers, ale kitaip ne.

Daug žmoniū dabar, kad kas ką savo apie
lietuwišką moflą, atsiliepia: „Beje, sename czeše,
„pirmu tokiu trisdesimtu metu, tai galėjo buti. Ale
„dabar, kaip dabar dar galima lietuwiškąją
„kalbą išlaikyti? Czejai yra persikeitę.“

Beje czejai yra persikeitę, ale ne taip, kaip
tu mislyti. Sentėwui tėwonyštė, prigintoji kalba,
gywoji širdyje wėra bei wėrybė, dar wis tą
pacią wertybę tur, kaip angyšk. Ale, beje, czejai
yra persikeitę. Žmonės, o ir Lietuwininkai,
dabar, pagal karalystės dawadą, tur sawo pareigą
ale ir sawo teisybės, o ipaczei tą swarbiąją
teisybę, per burną sawo išsikirtu wietininku,
sawo, — ne pagal kokią priewartą, bet pagal
walną dumą išsikirtu — wietininku, sawo pa-
sigūdumus pranešti ir sawo dumojimą žinomu
daryti. Tą swarbiąją teisybę ir Lietu-
wininkai dabar ju daugiaus wartoti iš-
simokis. Jie mokysis, ne tokius žmones i saimę
nusiusti, kurie ju prašymu išpildymui rasi ne-
gelbėtu, bet atpencz priešais dirbtu. O tai
šwėtas išpazįs, kad lietuwyštė dar tikras daigtas
yra, o ne toks sapnas bedarbiu žmoniū; kad
Lietuwa dar yra randama, o ne (kaip toks
kucpelninkas ne senei sąfė) jau išnykusi, o kad
ir lietuwiškąji gimine su sawo prigintaje kalba
dar nėra numirusi (kaip ans kucpelnas sąfė),
bet dar tikrai gywa yra, o dar tikrai gywa
ir nor pasilikti. Tai ir kožnas kandioboras, kurs
Lietuwininkams prisiskulo, išpazįs, kad jis jau
negalės teles lūžęis žodžius arba nestaneis
saldumynais pas tikrus Lietuwininkus, but pas
koki pailucziū puskelį, išlaikyti, bet kad ir Lie-
tuwininkai, kaip wisi kiti žmonės, aiškiu, atwiru,
šwiesiu, i kožną dalyką tiesiog iškertancziū
žodžiu, o pagal tai ir tokiu žodžiu išpildymo,
aiškei prašo ir laukia.

To atsimikite, wisi brolei Lietuwininkai, tai
numanykite, wisi ponai kandidotai, kurie Lietu-
wininkams prisiskulyti ketinate!

Jei jus tai nenumanykite, wyrai wisiu partiju,
tai lengwai galės nusidūti, kad keltintas Lietu-
wininkas, kurio balso jus laukjite, labiaus namėje
pasiliks, o darže ar užkalalyje tupėdamas, ponams
nacionalliberaliams arba nacionalšliberaliams ir
kitiems wieną bene jau pažįstamą obūtelį giesmelę
pagiedoti welsys.

Tik lukuriūtime, kad nors keltintas, o, jei
galima, kad ir daug tokiu rastusi, kurie Lietu-
wininku i saimę siuncziami, jei rasi ir kitiše
dalykūse ne wienokios dumos, tik nors, kožnas
pagal sawo dumą, Lietuwininku welyjimus ir
teisybę tikrai užtarti ir, lentyn su wisais
tikrais Lietuwininkais, su tū pacziū minėtiū
senūju šaukimu: „po saulės akiu ir šwiesybės
išwilyje“, beje, už Lietuvą dirbti ir Lietuvą už-
tarti norėtu.

Išguldymas.

Kožnas numano, kad, kur apie partijas
arba partiju sąnarius kalbame, tai neina ant
dabar sąnczijojo saimo, bet tikrai ant tos arba
tos partijos sąnariu. Szito ikauldymo ipaczei
reikia atsiminti, kur apie wieną wianų partijos
sąnarį stau, ale teisy žodi sąlome. Nei jis ne-
priskaičiuo prie sąnczijojo saimo.

Didžianšioji iškira!

Pigianšiosios prekių!

C. Staschull'io kupežystė

Kupežystės dava:

Didis ir greitas išmai-
nymas su meka nauda
ir tvirtomis prekiomis
dūda užstovą geram ir
pigiam paslužymui.

Pigai!

Didžianšios gūlis
drabužių ceitin, šilkų ceitin,
milu bei buksingiu, žiuponių
manteliu bei žaketu, kaskadų
apikaliu bei apirantiu,
saulės bei
lytans sienu.

Kupežystės dava:

Didis ir greitas išmai-
nymas su meka nauda
ir tvirtomis prekiomis
dūda užstovą geram ir
pigiam paslužymui.

Pigai!

Didžianšios gūlis
audžiamu bumbulu bei audžiamu
vilnu, mašinos gijū, adymo
bumbulu bei adymo vilnu,
šalbinu bei lininiu audimu,
kauru, aslės dekin bei
dekin ceitin.

Tilžėje,

Wofiecziu ulyczioje num. 14, antrasis kromas nū kampo,

prisiuto

wiskems meto laikams

šavo bagotingai ir gražiausiai įtaisytus

taivoru žopostus

manufakturos, mudos bei
šilkų tavorūse,

lininiūse audimūse bei šalbininiūse,

milai bei bukskingei

rubams (apredams), wiršutinėms šermėgoms bei
kaizermanteliams, kaip ir doubles, ceifei žiuponių
manteliams, whuerių šepetai, wadinami chales,
bei wiskie apšigobimo šepetai

ant powišan negirdėtai pigiu prekiu.

C. Staschull, Tilžėje,

Wofiecziu ulyczioj num. 14,

antrasis kromas nū kampo.

kaip ir girtinai laikancius audžiamus

bumbulus

bei pažįstamų geriausias audžiamas

wilnas,

iš pagirczianšiuju ir tikrų tavorų dūdancziuju pabirkū.
Arkliu dekei didžianšiamie išsišyrime

Pigianšiosios prekių!

Didžianšioji iškira!

Tilžėje, 21. decemberį 1885.

Lietuvininkas swetimoje kalnu kaleleje.

Mumylėta Lietuva,
Kur man nors širdis gyvena!
Išlaisyt tavę gyva,
Swetimi kampai graudena.
Daubose ir ant kalnu,
Kur upelei užia graudžei,
Tarp žmoneliu taip walnu,
Atminimas dega skaudžei.
Kalnininkai czion walnai
Rožnas kalba sawo kalbą;
Prieš neprietelius kalnai
Atneša žmonėms pagalbą.
Tai matydamas meldžiu:
At, tad ir pas mus kaip butu!
Diewe, kalnu buk mums tu,
Kad kalba mums nepražutu!
Jr wargužei czion walnai
Girėj randa sawo maistą,
Jr jiems žolę dūd kalnai,
Sziaurėj, kad saulutė laista.
Tai matydamas meldžiu:
At, kad ir pas mus taip butu!
Diewe, kalnu buk mums tu,
Kad mus tauta*) nepražutu!
Žmonės czion gywen walnai,
Tarp sawęs nesujidarko,
O, jei tik syt, tai kalnai
Wistą wėl iš naujo twarko.
Tai matydamas meldžiu:
At kad ir pas mus taip butu!
Diewe, kalnu buk mums tu,
Kad, kas ger yr, nepražutu!
Czion dangun linkui kalnai
Pakel sniego pilną kaktą,
O į debesius walnai.
Išiš atmenis kaip raktą.
At, dangau, mums atsiwerk,
Debesei, atsidarykit!
Gers muš angel**) , mus aptwerk,
O pikti piktus prarykit.
Sztai, ant tolimu kalnu
Seksi mane, Lietuwlė:
Tarp žmoneliu taip walnu
Tik priklauso taw širdelė.
Prie tawęs reik prisiglaust,
Tawimi reik pasigirti,
O kad širdį per daug sklaust,
Už tawę ir reik numirti.
Silwailius (D-ras G. J. J. S. iš/Gr.)

*) Tauta, giminė. — **) Angelas, *angylos* (angėlos), aniolas.

Šis swetur.

Estreikija. Pragoje buv Wofieczei ši kartą šyrimė į mėsio wietininkystę daugiaus laimėję. Tarp Cziafu mėsio wietininku ir wienas Wofietis pareišęs į urėdą.

Prancuzija. Paryže diputertu kamaroje waldžia per sawo wietininkus reikalawusi, kad kunigams algos butu atimamos. Labai dywinas noras! Šis ko tada šie turėtu misti?

— Radikalai Prancuzijoje nebenor Grėwį į prezidentus ant fitu septynių metų beskirti, sakydami, kad kas 14 metų republikės wyriausiuju budamas, bewel waldonui karalyšteje prilygstas.

Italija. Ryme tapė popėžiaus užmanytasis derėjimas dėl Karolynu salu užbaigtas ir Wofietijos bei Szpanijos wietininku parafais patvirtintas.

Inglijonija. Azijoje Inglijonams be jokios procės ir trušo dywn žemę, Birma, didumo pusės Wofietijos, į nagus pūlus, Aprifoje, Agipte, paimės dien iš dienos didinasi. Madistai Inglijonams buvį pietinėje dalyje Agipto sunkina. Apie atlaimėjimą Dongolos dabar nei kalbos nėra. Rusijustieje kareinei dabar tik tur daboti atsigiti nū užpūlimu wietiniu gywentoju.

— Gladstone, wyriausiasis Ingliu ministeris noris Irlandiškiamis fiokias teisybes suteikti: 1) yrišką parlamentą Dubline, kurlai už wius Irlando dalykus rupintusi; 2) wartojimą uždraudimo teisybės iš Ingliu pusės tik ant rotos ministerijos; 3) yriškiesiems diputertai ir toliaus inglioniskame parlamente sedynę palaišys prie žemės zokanu dawimo prisidėti; 4) yriškoji pulicija wisai po yriška priežiura stowės; 5) Barnell'is turėtu užstowėti už apšargą Ingliu ir zokanišką teisybę lordu (growu).

Amėrika. San-Franciske puliciją socijalistiską pasleptą draugystę užūdė, kuri susitarusi Kalifornijos guwernėrą ir kelis itekmingus mėsionis nužawinti.

Azija. Birnos karaliaus balstafis elefantas pasimiręs. Žemės wietininkas prašęs Ingliu gendroliaus, kad tris dienas uapakastas dėl garbės išrodymo pasiliktų. Ale toktai dėl sweikatos išlaisymo toje karštoje žemėje netapė įwelyta.

Šis Wofietijos.

Berlynas. Lenkiškoji partija cecorystės jaimo užmanymą išsiuntusi, waldžiu prašyti, kad swetimu žemiu padonams, kol jie atwirgij pakajų negaišina, užsilaisymas žemės rubėžiūse prižadėtas butu, ir patwirtinimai Wyne darytuju derėjimu, kurie gywentojams buwusiuju Lenku žemės dailu Prusijoje walnybę kelionės ir užsilaisymo suteikia, butu laikomi. — Kiek girdėti ir kokie 5000 Lietuwininku turėję ši kraštą prastoti, norint kitišai jau per 40 metų czion gywenės. Tai laikai... O kiek dar turės išeiti? Kiek nusijudymu ir nepalaimu per tai atsitiko! Masfoliu waldžios iš dalies išwarytūsius nebepriima. O kur tie bėdžei dingės? Sako, to dėl Lenkai išwaromi kadangi lentystė per daug plintanti; kažin, ar ir Lietuwoje ta pati priegada matoma, kad attraukusieji iš kitos žemės Lietuwininkai šio kampo Wofieczius į Lietuwininkus patwerstu?

— Cecorystės jaimas 16. š. m. sawo atlaidos laiką gawęs; 8. jan. fitą metą wėl susieis.

— Wofisklai španiskas derėjimas dėl Karolynu salu dar nėra gatawas.

— Po prisikaintaisės dabar prowa eina prieš czėlą pulką netikru pinigų darytoju, kurie ilgą walandą wisą Berlyno šiaurę su netikrais wienir dwimarkeis užplowę buwo.

Pozai. Lenku laikraftis „Goniec Wielkopolski“ jau ilgėsnį laiką apie tai rašė, kad Zagėlos ir Lietuws apfriskytjimas 1386 m. fitą metą butu ištikimigai praleistas. Dėl to dalyko Krowos kunigai susiejimą turėjė, kuriame frisktas Zagėlos ir Lietuws į kalbą parėjės. Tapusi futarta fitą dalyką urėdiškai wyskupui pranešti.

— Lenkai nū nauju metu du laikrafcziu wėros dalykūse daugiaus išleisę. Matyti, kad ir ju raktai platinasi.

Maincas. 15. š. m. prasidėjo prowa po prisikaintaisės dėl nužudymo Wotės, kurio kunas be galwos ranku ir koju wienoje grabėje tapė atraftas, ir jo paczios, kuri sawo stuboje nusmaugta

tapė atrafta. Pristustafis abėju žmogžudycziu, Herbst'as, tapė, norint ir gynėsi, ant smerczio prasudytas.

Ludwigsburg'is. Wienas apicėras staiga pasiutimu susirgęs wieną sawo draugu taip baišei subėdawojęs, kojomis spardydamas, mušdamas, sušaudydamas, kad bėdžius wargu pasigawęs. Užpūlikas prapūlęs.

Šis Lietuws.

Tilžė. Lietuwiskoji raktu draugystė laike wafare 17. š. m. gawpadoje hōtel de Rusie sawo mėnesinį susiejimą. Rejalghymnazijos mokitojas p-as Šėchnie'is laike apie žemę ir gywentojus Rytprusiūse. Czion tik tiek pranėšime, kiek musu giminė užgaunama. Rytinė ir walarinė Prusija pasirodanti priekaba Lenku žemės (tur buti negana suwofiecziu!). Szio krašto gywatininkai pasirodą ipatiskais žmonėmis; o tik nečą galima apie ipatiskus žmones kalbėti. Pasutinis prusiskai rašęs žmogus jau 17. šimtmetyje miręs. Wofiskai kolonistai (naujokai) iš wisu Wofietijos pakrafcziu nū widurio 13. šimtmezio stiprei suwofiecziawimą pradėjė ir iki šiol wėdę. Mozuru tį skaitliaus 200,000, Lietuwininku 50,000 (5000 jau išwarė, o dar 5000 rasi išwarės, tai beliks 40,000!!!) kurlai skaitlius ir l. r. draugystei per mažas pasirodąs (mums rods wiena mēra, ar musu kaimynai musu tik 5 tukstanczius, ar 50 tukstancziu, ar 500 tukstanczius beranda; mes wis žinome, kiek musu yra, o iš wisu raktu suprantame, jog ju didžiausias meilijimas yra, Lietuwininku skaitlių kū mažiausiu regeti). Kas daugiaus kalbėta, tai dėl musu menkai intereso tetur. — Antrąjį pranėšimą laike rejalghymnazijos wyresnis mokitojas p-as Thomas apie etymologiją arba filimą gejojrapiskų wardu musu prowincijoje. Ne mažas skaitlius wisu wardu tįs syliu slawiskos ir senprusiskai lietuwiskos kilties. Deimė ir Danė primenanti czėlą eilę pietinėje Wofietijoje randamu upiu wardu, prie kuriu šaknis „don“ girdima. Wardas „Memel“ iš Miamuno pasidares, kaip ir Tilžė gawusi wardą nū Tilžėlės uputės; Ragainė bene taip pat sawo wardą nū Kryžofu užberto Ragupės upelio priėmusi. — Susiejimas tapė užbaigtas 11. ad. wafare.

— 11. dēc. Bürgerhalles swetlyczoje susiejimas Tilžės mėsioniu tapė atlaisytas, kuriame apie tai kalbėta tapė, ar Tilžėje gimusiam Wofiecziu giesmininkui Max v. Schenkendorf'ui czion paminklas galėtu tapti pastatytas. Tam dalykui sustojusioji komitija užsiėmusi paminklui reikalingūsius pinigus wijoje Wofietijoje rinkti. — Tilžės Relewis prie to priduria, o mes su tikru džiaugsmu atkartojame: O kaip butu, kad ir Lietuwininkai sawo didžiam giesmininkui Dūnelai-cziui, buwusiam Tolmintkiemiu kunigui, kad ir ne toki kaptamū paminklą statydintu? Lietuwininkai daug daugiaus tolio paminklo priwalo, kurlai jiems primintu, ką Dūnelaitis musu mylinoje kalboje yra rašęs. Jo „meto laikus“ skaitydami jūt tiek daug kartų tą saldybę pajusti turime, kuri žodžiūse ano minėtojo wofiskio giesmininko gul, jam sakant: „Muttersprache, Mutterlaut! Wie so wonnesam, so traut!“ Labai welytina butu, kad kožnas Lietuwininku kudišis, wofiskai išmokęs, ir suprastu gautu, toks skarbas jo motynos kalboje gul.

— 20. grūdžio tapė wofiskame bute lietuwiskos draugystės „Byrutos“ mėnesinis susiejimas atlaisytas, ant katro ši kartą tikrai 40 žmonių

tesufirinko. Kalczia tofio mažo susijimo, kaip tyrimo, buvo baidus darganotas oras. Wafare ant zegoriaus pusės triju tapė susijimas perdetinio p-o d-ro Bruažio atvertas. Rašėjui Miffo Jurgui paslaicius praėjusiojo susijimo sudumtines, kalbėjo pagal dienos redą Janku Mer-tynas apie tai: „Ko mums reikia“. Kalbėtojas išguldė, kad tiktai mokslas Lietuwininku stiprybė ir kad be mokslo negalima išlaikyti nei teisingumą, nei wėrnę, nei wienybę, nurodymamas ant wieno rašto „Aufroje“, kurdai, noris daugiausiai savo pamatą ant maffolifkujų Lietuwininku kloja, bet ir musų pusės Lietuwininkams labai pritinka. Toliaus kalbėtojas išguldė, kaip galima įtaisyti mokslawietes lietuwifskas, kad reikia pasiekti budą Murwėgijos gyventojų, katrie tokiu budu sawgį mokslą škelbia. Įsitaiso wėžimus ir waziūja kemas nū kiemo kufidius mokindami; o tai tokie žmonės, katrie pilnai išmofiti yra; o kad wietos mokfiojų wifos pilnos, tai tie saw kaip paukščiai maisto jiekfosi ir mofina žmoniu kufidius. Lietuwoje galėtu tokie mokfiojai — išlaikomi arba tik pašelpiami „Byrutos“ starbu — atlaidu arba feriju laike per laikrafčzius apgarfinti, jog mokfius kufidius gerūse mokfiojse lietuwiffoje kalboje. Kufidei tokiu budu taptu daug geriaus išmofiti, negu dabar, metu metus częją gaisindami, ir taptu gerais žmonėmis, o ne žmogėdžiais. Toliaus kalbėtojas gūdėsi ant raftininku, katrie kožnas pagal sawgį rafybą laifosi, nežiurdami ant supratimo žmoniu, miflyjo, kad reiktu už tai kožnam lietuwifkai rafancziam daboti, o tik supraftinai ir wienofia rafyba rafyti, o knigas spauti abe-joip, lotynifkomis ir gotifkomis ftaitytinėmis. — Po to 10 minutu tarpo d-ras Bruažis apie kelias lietuwiffoje kalboje retai wartojamas užbaigtines (žodžių pabaigas) bylojo. Žodžių mainymai (lankymai) iškreifkia tobulystę lietuwifkos kalbos. Wailu, kad jau nefurios užbaigtines pradeda į

užmirfimą pareiti. Užbaigtinė — na prie wietlanfio (lokatywo) prifergiama, o ne prie fstandlanfio (afu-fatywo), kaip kurdatis ir Szleifer'is, o pagal jūš ir fiti kalbos mokfinczei, miflyjo; — je wienfkaityje, o — je daugfkaityje numetama ir — na pridedama: wiet-tona, wietofna, atfiliapia ant klaufimo fur link. Geryna, geryn, ne nū budwardžio (adjeftywo) „geras“, bet nū daigtwardžio (fubftantywo) gėris pacina. — pi pridedama prie gimlanfio (genetywo): Tilžėpi, mušumpi (iš „mušumpi“). Pridurta — gu paženkfina tą patį, fą „ar“ iškreifkia: nori-gu — ar nori? angelun-gu dēlei, žmonium-gu dēlei — ar angelu ar žmoniu dēlei. Gimlanfijje (genetywe) dwifkaltio feneifioji užbaigtinė yra — ums (wyr.) ir — ms (motr.). Sunėpi, sunypi — prie žunaus; Diėwypi ir žmogifampi — prie Diėwo ir žmoniū. Mēstaut — nū wieno mēsto ifi fito; kiemant nū wieno kiemo ifi fito. — Su-fijimas tapė ant 5 žęg. užbaigtas.

— Kaplonas kataliku bafnyczios p-as Janušowfkis igawęs tos bafnyczios kleboniją. P-as probfšas Kluth'as fitur tapęs išfektas.

— 13. jan. 1886 pirm p. ant 9 žęg. marmnės įtraufimo reikalai Tilžės ir Pakalnės apygardėms prie kucpziaus Daufkarto ant Mėrwifės taps atfiktai. Atėiti tur metūse 1865, 1864, 1863, 1862, 1861 ir dar angfcziaus gimufiejie marinfanaujantieji wyrai, kurie nēra dar sawo žalnėrystę atfifę.

Magainė. Užbicziū Bitėnūse pasiūtęs fū 29 prafę. mėnefio užmuftas tapė ir todel tur buti fūnys rīfami: Pempinėje, Kefnerifkūse, Klaiucifkūse, Szereiflaukūse, Wardinūse, didž. Cumpenūse, Palumpiūse ir Jogaudūse.

— Mefenei Waidinūse mirė ufininkas Leni-uwaitis. Sudifkai reikalantafis pertardymas iš-reifkė, kad jis žiurfzolemis apdūtas. Wiena jo pagentainė tapė į kalėjimą pajodita. Leni-uwaitis liubėjęs, ant frutinės firdgamas, į kapiją fūnies

taufu maifyti. Pirmo tai pats daręs, o po tam sawo pagentainei tai palifęs. Prieš sawo mūrį gūdėsi, kad jam po kapijos gėrimo labai pilwa piaung. Tie tautai tapė peržiūrėti ir jūš žiurfzolemis permaifytus atrado. Sunus iš pradžios taip pat apfaltas, tapė paleiftas.

Grūnheide. Pradžioje fū mėnefio wif gywenimai klebonijos nudegė. Kunigas prapuldė wifą sawo turtą.

Karaliaucziūs. Wiena kucpzelinifkė fūbo iftitta tapė, beifbardama sawo fromo mergutę. Ji buvo taip ifiapmaudyfusi, kad bafia ifžioto burna ant žemės parkritufi.

Nū Kofpalfniu. Jf Midos praneifama, kad mokfiojas Pfeifer'is iš Preifės feneifams filpnu mariu ledu bebėgdamas nufkendes. Norint ir žmonės graudenę, jis neflaufęs. Kaip nefur nebeatfirdas, žmonės pradėję ledais jo jiekfoti; wienoje wietoje buwęs filpnas ledas fū laužytas, o czia ne toli ir jo fepurė tapufi atrafta. Ledas buwęs per dwideifint pėdu iš-laužytas, iš ko numanoma, jog ilgai kariowęs, noredamas ftiptreņį ledą prigauti. Jo fūloms pailfus turėjo faltame wandenyje fmerť raiti.

Apie arkfiu auginimą.

Kiekwienas ufininkas tur pats arkfius augi-tiesi, o tai fūtai dēi ko: 1) nors užfiaugiti arkfi ir ne taip pigei atfieina, bet wis lengwiaus fąf-tūdijtiefi pamažu, ne kaip perkant, fū fūfku arkfio werczią užmofeti; 2) namėje užaugitas arkfys, pripratęs prie tos wietos pašaro, wandens ir wifo apfiejimo, yra fweifefnis ir pafantreņis, ne kaip pirktas; 3) perkant arkfi lengwu apfigauti.

1. Koks tur buti ufininko arkfys?

Widutinis ufininkas netur griebtiesi prie per daug pageritos arkfiu weifės. Jam reikalingi arkfei darbininkai. Arkfys arti penkiu pėdu augfczio; placzius frutinės ir frėnu, fūpina,

Prasudytojo duftė.

Jf afūminimu Waišwilo.

Pirm keliu metu kelis mėnefius mēfte J. už-filaifiau. Per tą laiką buwau papratęs, tamfioje prieceigofe į wiena atwirą daržą pafiwaiifitnėti, fur kafinius, wis po du furafintus, bedirbant galefau apžwalgyti.

Su džiaugfimu, kaip buvo matyti, jie sawo wargingą flūžbą atfildawo, noredami nefmagiam orui sawo kalėjimo išbėgti. Wieną dieng kelis kartus jauną mergaitę macziau praeinant, kuri fū išfūilgimui į butą žiurėjo, fur kafinei dirbo. Jaunoji mergaitė dēwėjo rubus Prėfulifkū. Ji ant wieno fūlo pafifėdufi sawo miflyje prapūlufi rodėfi. Af priifartinės ją pažinau. Ji buvo ta pati, kurią wafarą pirm to prie kalėjimo wartininko macziau, fur ir patyriau, dēl ko ji czia atfeliawufi. Bėdnoji mergaitė buvo fufifadėjufi, o jos tēwas kafinyje prafudytųjų fėdėjo. Selmas, jaunifis, žinojo nufifengimą busencziojo sawo ūfwio, nēs iš to paties kiemo buvo filęs. Berods jis ži-nojo, kaip daug jis trotyš per apfifwedimą pra-fudytojo dufters, wienof jis Marutę mylejo ir to dēl nēfo neififidare iš to, kad fiti iš jo ir fūipfifis.

Jis norėjo draugalką sawo jaunystės metu wefti, ale jis ir geidawo, kad tēwą, kurdai žokano afyje jau negywas buvo, kurdai jau nei jofios teifybės ant sawo dufters nebeturėjo, apie kuri kalbėti nebuwo fmagu, nēkados nebeprimintu. Marutę mylejo sawo tēwą, ir panėfinimas, fū fūriūmi fitus girdejo apie jį kalbant, fūta jos kufidifką meilę dar padaugfino. Ji meiflyjo, kad jis po jos wencziawonyfės rafu pafirafytu, ji labai jo tēwifkos žęgnonės išfūlgo.

Selmas per ilgą częją Marutės norui buvo pafiprieifjęs, jis wis dar fū žingfniu, kuri norėjo daryti, negalėjo fufitaitinti; fū prieifinga firdžia

kelione į J. buvo pradėjęs. Jis buvo gražus jaunifaitis fū atwiru weidu ir prielanfui pa-fielgimui. Jlgai netrufęs pas mus atėjo; jis buvo kelis pirfinius daręs, kuriu dēl nū sawo marczius keliatą mirfniu buvo atfitraufęs.

Af užfieniau jam Marutės norus pranefti. Af jam fafiau, kad tēwas kufidio afyje nēkados negal buti piftadėju, kad nei joks žokanas, nei joks judžia, nei joks nufudyfimus ryfį, kurdai kufidius fū tēwais fūrifā, negal atrifiti, ir kad kufidifką meilę Marutės per brangią užftową jos busencziū wēfilybfyczju, jai paczia ir motyna be-efant, tur laifyti. Mergaitė nei žodžio nefatė, ale jos afys twirtai į jaunifį buvo ifilipinufios. Ji apdabėjo kožną jo pafijudinimą, lyg noredama iš to jo pritaringą pamatyti. Selmas klaufėfi, afis į žemę iduręs. Man kalbėti paliowus, jis neatfiliapė, ale ir nefiprieifijo, bet twirtai Ma-rutę už rankos nufitwėręs į kalėjimą pafiwedė. Bėdnoji mergaitė, kuri tifejo, kad mano pribuwi-mas jo fwirfancziągę dražą jo apfifemime gal pa-twirtinti, man žwilgi primetė, iš furio fupratau, kad prafė drauge eiti. Į kalėjimą atėję patyrėme, kad prafudytafis senis jau kelis dienas fergas ir į fpitolę pargabentas.

Tylėdami per didįjį kiemą peržęngėme. Prie ftubos priejus, fur wartininkai užfilaifė, Marutė pradėjo drebėti, jos weidas buvo išbalęs nei fmerczio, ir rodėfi turinti apnykti. Marutei bei Selmui pawelyjo prie kafinio lowos prieiti, o man uždraudė. Af tik iš tolo tegalefau žiurėti.

Prie lowos galo ftowėjo Selmas, o Marutė fū baimingyfte prie lowos sawo fergancziojo tēwo artinof. Prafudytafis sawo galwą pakėlęs pa-žino sawo kufidį; tylas fūpfpojimas per jo faules nudegufį weidą perftraufė.

Wartininkas, kurdai tūdu jaunūju į fwetlyczią buvo igabėnęs, tylai prie duriu ftowėdamas žiurėfosi, o wiena mielaifirdinga fėjū pagelbėje ligonni atfittiefi. Szifai plunkfingą paėmęs, kurią jam pėi-dawė, perbėgo wencziawonyfės rafu afuafis, ir sawo papeiftąjį wardą padėjo. Tada sawo fū-džiūwufias rankas ifi Marutės iftiesęs ją fmarlei prie frutinės priifpaudė.

Pafijudinimas, kuri darė, fubarfimo jo len-cingą, furio wienas narys prie Selmo rankos priif-kabino, kurdai nei girinis žiurėjo, o fūfai Ma-rutės drabūziūs užgawo, furios afaros ant fū-rudėjusio geležies pūlė. Mirftancziojo galwa wēl ant kietojo priegalwio nukrito, o Marutė tą walandėlę pafinaudojo, drebanczia ranka tą po priegalwio pakifiti. Wartininkas buvo nufifkreipęs ir baimingafis žwilgis, kuri ji ant anc buvo frė-pufi, man išdawė paflaptągę dowaną, kurią bėd-nafis kufidis sawo tēwui buvo priififęs.

Selma, kuriam ne wifai fmagu buvo, Ma-rutė pamajo, ir abu nuleiftomis afimis fwetlyczią praftojo. Žemyn nuėjufi Marutė fafė sawo jaunifui:

„Selmai, žingfnis, kuri darėwa, manbiwiem žęgnonės atgabės.“

J spitolės kofplyczytę nyėjufiu pafimelbė. Tada man fū Diėwu pafafinū ir į wėžimelį ifėdafiū namon pawaziawo.

Beje, Diėwas tawę žęgnos, wargužę mergaitę, tawę, kuri tu sawo gimdytoją nepraftojei, kuri tu nemiflyjei, kad jo kaltybė kožną ryfį tarp tawęs ir jo fuplėfufi. Tawo kufidei kartunta taw sawo dorybėmis atlygis ir taw tą garbę išrodys, kurią tu nefibaidei ir tofiam tēwui atidūti, kurdai pifta-dėjas, ir furio wardas per žokaną apgėditas buvo.

tieši ir sveiku koju (pasturgalinēs kijos žemian
keliu tur buti ne apvalios, bet paploščios);
nagu apvaliu, kieta, be rūkšlu, išdūbtu; pilvo
vidutinis: toks arklis yra geriausiai ufininkui
tinkamas.

2. Ženkla netinkancio arklio.

Mudribusios strėnos rodo silpumą arklio
pasturgalio. Krutinė susiaurėjusi į prieką arba
į pažemį ženkla mentumą priešakio. Platus
tuštymas rodo silpumą ir nesantrumą. Pilvas,
įsitraukęs į pasturgalį, rodo, kad arklis needrūs
ir nepajėgus. Wisai apvalios blauzdos ženkla
silpumą koju. Per daug ilga cziurna (kojos
balis nu kelio iki pošnago) rodo arklio netikimą,
įpacz, jei aplink ją matyti gumbelei, kurie ir yra
rauskausiai ant ilgų cziurnų. Su pertrumpomis
cziurnomis arklis klumpa.

3. Kaip gali pažinti arklio metus?

Žki 9 metu lengvai numanyti arklio metus
ant dantu. Priešakyje kiekvienas suaugęs arklis
tur abejus žandus po 6 dantis: dvi priešakini,
dvi widurini ir dvi kraštini. Kruminiu (už-
pakaliniu) dantu abejus žandus tur arklis taip
jau po 6 kožnoje pusėje. Tarp 6 priešakiniu ir
kožnu 6 kruminu eržilai ir arklei tur po vieną
iltingą. Taigi ant tu 6 priešakiniu ir gali pažinti
arklio metus iki 9 metu.

Kumelufui išdygsta pirmiausiai priešakyje baltos
pieninės dantys; vėliaus šitos pieninės dantys
iškrita ir ju vietoje išdygsta kitos geltonos. —
Pirmas nedėles kumelufas tur abejus žandus po
2 pienini danti. Sukafus 4 nedėlės išgyja jau
ir widurines pienines dantis. Po keturiu mėnesiu
tur jau ir kraštines pienines dantis. Pirmiausiai
išdygsta priešakinė astri briaunelė tu dantu; užpa-
kalinė išdygsta kelioms nedėlėms vėliaus. Žki
dviejų metu susilygina abidvi briaunelės pieniniu
dantu, o widurinei ju ženklei kas sykį daugiau
dila — pirma priešakiniu dantu, pastui widuriniu,
ant galo kraštiniu. Tokiu būdu gali žep nu-
manyti senumą arklio iki 2 metu:

susilyginus abiem briaunelėm priešakiniu
pieniniu dantu, skaityk arkliai 1 metą;

susilyginus briaunelėm widuriniu pie-
niniu dantu, skaityk 1½ meto;

susilyginus briaunelėm kraštiniu pie-
niniu dantu, skaityk arkliai 2 meto.

Sukafus 2 metam pradeda kristi pieninės
dantys: pirmiausiai priešakinės, pastui widurinės,

ant galo kraštinės; ju vietoje išdygsta kitos
gelšvos dantys, kuriu, kaip antai pieniniu, vėlei
pirmiausiai išauga priešakinės briaunelės, o už-
pakalinės briaunelės išdygsta kelioms mėnesius vė-
liaus. Ant šitu gelšvųjų dantu, lygei kaip pirma
ant pieniniu, gali numanyti metus arklio po
2 metu, taip štai:

arklys turįs 2 metu ir šiek tiek vir-
šiaus, yra išmetęs pienines dantis; widu-
rinei ženklei naujai išdygusių dar gilus;

arklys, turįs 3 metus ir šiek tiek vir-
šiaus, yra jau išmetęs widurines pienines
dantis; widurinei ženklei naujai išdygusių
widuriniu dantu gilus, bet ant naujųjų
priešakiniu šitie ženklei jau pradėję ly-
gintiesi;

arklys, turįs 4 metus ir šiek tiek vir-
šiaus, yra išmetęs kraštines pienines dantis;
widurinei ženklei ant naujųjų priešakiniu
ir widuriniu dantu kas sykį daugiau dila,
o naujųjų kraštiniu dantu yra tik prieš-
akinės briaunelės. Šitūsė metūsė eržilams
ir arkliams taip jau pasirodo iltingės dantys;
sukafus 5 metams išdygsta užpakalinės
briaunelės kraštiniu dantu;

sukafus 6 metams susilygina abidvi bria-
neli kraštiniu dantu; bet widurinei žen-
klei yra dar gilus;

sukafus 7, 8 ir 9 metams kas sykį
daugiau dila widurinei ženklei — pirma
priešakiniu, pastui widuriniu, ant galo kraš-
tinu. Po 9 metu tie ženklei wisai iš-
nyksta ir dantys eina kas sykį ilgyn. Apie
14. metus pradžiai arklio antakiai, pastiaus
pradžiai kaktai, ant galo wisai galva. Ždu-
busios akys ir mudribusi žemutinė lupa rodo,
kad arklis jau per senęs.

4. Prigimtos arkliu kliaudos.

Yra kliaudos, kurios pareina ant kumelufu
tiesiog nu eržilo arba kumelės, kaip antai įlinkusi
nugara, augstos kojos, mentumas strėnu (try-
žiaus), silpnumas krutinės arba pasturgalio, kre-
ivos kojos, wisokios kaulu peraugos, atsinaujan-
cios akiu ligos, taip jau galvos swaiga („foller“) ir
apakimas („staar“).

5. Apie kumeliu leidimą.

Kumelės tur buti leidžiamos nu pradžios
januvarijaus iki pabaigos majaus. Kumelę reikia
vesti pas eržilą kas dewintą dieną, iki kol ji ne-

benorės prisiimti. Per musdinimąsi kumelė netur
buti per daug nusipenėjusi. Ne kumelė ne eržilas,
su wiršuje paminėtomis kliaudomis, netur buti
įsleidžiami. (Dar ne wisas.)

Naustaostios žinės.

Lenkai. Waršawa 21. dēc. Prowoje prieš
dalininkus socialiskai maistisko susivienijimo
„proletarijato“ tapė pakajans sudžia Bardowski
ir kapteinis Kuris su 4 kitais priskytaisais ant
šmercio per kartumes prasudyti, 18 ant šefiolik-
metinio korawonės darbo Sibirijos kankinajūse,
2 ant 10 metu 8 mėnesiu korawonės darbo
Siberijoje, 2 galiausiai ant nusijuntimo iki gyvos
galvos į Sibiriją.

Turgaus prekos.

Tilžėje, 19. dēcemberi 1885.

	mt. pf.	mt. pf.
Kwieczai už 42½ filogr.	5 50	6 60
Rugei už 40 filogr.	4 50	5 —
Miežei už 35 filogr.	3 50	4 60
Awijos už 25 filogr.	2 50	2 90
Žirnei, rainieji, už 45 filogr.	5 —	6 75
Žirnei, baltieji, už 45 filogr.	5 50	6 75
Semenei už 35 filogr.	—	—
Tymotai už 50 filogr.	16 —	—
Roputės už 45 filogr.	1 40	—
Swieestas už 1 filogr.	2 —	—
Kiaušei už lapą	2 50	—
Pywas už 100 lyterių (bahr.)	24 —	—
Brangwyrnas { už 100 lyterių	28 —	—
{ už 1 lyterių	— 30	—
Kiaulėna už filogr.	1 —	1 20
Žautiena „ „	— 70	— 90
Wersiena „ „	— 80	— 20
Awincziana už filogr.	— 80	—
Grusienė, papr., už filogr.	— 34	—
Awiz. krūpai už filogr.	— 44	—
Szianas už centnerį	2 —	2 30
Sziaudai už lapą k 600 filogr.	18 —	24 —

100 rubliu

17./12. 199,30, 18./12. 199,30, 19./12. 199,20,
21./12. 199,40.

Ritas numeris
išeis ketwerge po kalėdu.

Apšakymai.

„Tilžės Kelewis“

pareina Tilžėje kas nedėle penktą. Ap-
šakymai ant šito laišto yra ant
bertainio meto po 50 pen.

Tilžėje Keilenderio knigu spauskūwe o kitur
vie wisu pusiu anštaltu priimami.

„Tilžės Kelewis“ parneša šale swažymu
iš weros dalyku bei giotiu pamokinimu swar-
biančius dalykus iš kasdieniškiu nustatimu,
žemes bei cecorpes šaimo swrotėjimu, žinės
iš mēsto bei provincijos, prisaiktintu sudžios,
papasatojimus, wisokią žinę, turgaus prekes
iš Tilžės, Klaipėdos, bei Karaliaučiaus, pri-
namumus, kada ir kur galviju bei arklui tur-
gal nulaistomi bus, toliaus malkos pardavimo
termynus, rubliu prekią, gromatnyčią i. t. t.

Wis tie, kurie „Tilžės Kelewi“
Keilenderio knigu spauskūweje
Tilžėje už 2 Marku ant cželo meto apši-
teizija, gauna

Lietuwiskases kalendras
metui 1886

dykai

Apšakymai po smulkeis raštais druka-
weta eile už 10 pen. priimami tampa ir
wisate kreizėje, kur tik wien Lietuwiniškai gy-
wana, didžiausgi iššiplatinim randa. Persiatymas
į Lietuwiską kalbą nekastija neta.

Spanšuwē „Tilžės Kelewis“

J. Reyländer & sunus.

Del padejimo
kromo kupczyns
pardidu sawo bagotingai dawadytaji
guli
ponu ir
zuponiu gamakiu
už kožną priimtiną prekią.
A. Engelmann,
Tilžėje, wotiftoje ul. 31/32.

„Žiemos wafaro adnyelė“

Wroliams Lietuwiničiams ant naudos ir pa-
mokslo **Janu Merthno** parasyta, katroje
kiekvienas nūširdus Lietuwiničias mofitas ir
nemofitas, ras širdžei ramumo dailiausieje
aprašymie nūšidawimu, bei to, kas nūš-
dūti turėtu, pagal titeq Lietuwiską mišlį ge-
roje Lietuwiskoje kalboje ir Prusų Lietuwai
priprastoje rašyboje rašyta.

Labai weltytina butu, kad kožnūse namūse,
tur Lietuwiničias gyvena, ir „Žiemos wa-
faro adnyelė“ skaitoma butu. Už pigią prekią
galetu kožnas tokią knigą nusipirkti ir sawo
nubadejusią dušele žiemos wafarūse atgawiti.

Jos yra gawinamos kožnoje knigu kup-
czyneje bei pas spauskūwinintą **Witką Tilžę**,
ant pylimo antrame bute (num. 2.) už 60 pen.

„Pirkti žmonės ir skaityti,
„Del to jums negailu bus,
„Bitta wengit, ger daryti,
„Miel tai daro gers žmogus.“

Lietuwiskų kalendru,
giesmiu knigu,
katkijmu,
testamentu

wisados žoposte tur kniginyčia

Schubert & Seidel'io

Tilžėje, wotiftoje ul. 64.

AUSZRA.

„Ausra“ išaina didžioje ašmainio
(ostawo) twarmoje, 23—48 pusiu stora,
kas mėnesi kartą, su **abrozais** (iliu-
strawonėmis) ar iš musu gimines ar
kitu giminiu padejimo, Rusijoje ir Sibirijoje
6 rublius ant metu, Prusų Lietuwijoje
ir kitose žemėje 7 marlius arba 10 franku
su prisiuntimu į namus.

„Ausros“ išleistuwė kaip ir wisos
Wofietijos žignes priima išrašymus.

Šitai laikraštis kreipiasi prie kiek-
wieno nūširdaus Lietuwio ir Žemaičio,
dar neužmiršusio sawo gimines pra-
eitines ir sawo tenu kalbos. Žame
kožnas, mofitas ir nemofitas, bago-
cožnas ir wargužis, atras skaitydamas
širdies ramumą; skaitytojams mišlys
susijiektos keliai, kuriams jisai eidamas
gales sawo pažalpą atnekti prie attai-
šymo gimines ir kalbos. „Ir tą amžei
pagabino — laikas yra įtaisyti.“
Gawinama pas **Witką Tilžę**, ant
pylomo 2. bute.

Wehmeyer'io pasekėjas,
popėrians kupczyns ir knigu spauskūwē
prifulo

Lietuwiskų giesmiu ir malsdu
knigu, pyweliu ir fitu žui-
lės knigu, popėriu ir rašomu
daigtu

pripažintai pigei.

Seniausias tofai kromas Tilžės, nu
1816 m. pastowis.

Wilus bei buškingius

double bei faizermanteliu cei-
tius,
prancuziskas škepetas (long
châles) bei
wisoferiopas fitas škepetas,
arkliu dešius,

kaip ir

bumbulus bei wilnas

pazīstamai geriausieje styriūse prifulo
didžiausiame iššityrime pigiaus kaip
wisu fitu kupezi.

C. Staschull,

Tilžėje,
wotiftoje ul. num. 14,
antrame krome nu kampo.

Ant švencin rubu veit gražin,
O kad su mažai pinigų
Norėtum gant gražius rubus,
Tai aš Lietuvininkas pigus,
Pardėdū geriausius rubus,
Už labai menčius pinigus.
Kad rubu, škepetu veitetu,
Lietuvininkas kožas tad turėtu
Pas mane įsiūs stirtiesi,
O išsištyres pirtiesi;
Nes aš jū' mielas draugbrolaitis,
Vardas mano Domas Peteraitis.

D. Pēterait'is

Dilžėje, wokiškoje ulyczioje num. 14,
ketvirtas kromas nū kampo,

priveliuja mylimiesiems Lietuvininkams savo su visokais tik vien
naujais tavorais labai bagotingai pripildytą

milu, ceikiu ir bumbulu kromą

ant labai pigaus ir teisus pasipirkimo. Nei vienas manę
aplanantysis be pasinėgimo nū manęs neatstos. Sveikinu visus
brolius Lietuvininkus ir laukiu meilingo aplankymo.

Su pagarbe

D. Pēteraitis.

M. Hackelberg'is

Dilžėje,

gyvena dabar wandens ulyczioje 28

Rašymo bute

(4 butus toliaus antroje pusėje).

Be išsiderėjimo pigiausia išperfama weršmė

galanterijos, trumpu ir sfuros tavoru. Žaislu
tavorai ir dovanomis būdami daigtai be galo
didelioje išskiroje ir nepajafomai pigai.

Padėtuwē nepereinamu patento liampu.

Dawadas: Prie wieno smoto menkai pelnyti, ale daug
pardūti.

M. Hackelberg'is.

Lietuwiskoji

= knigu spaustuwē =

Mikszu Jurgio

Dilžėje ant pylimo 2. b. (Tilsit, Dammstraße 2.)
prisiweliwija gatawonei

wisoferiopianšiu spandos daigtu

lietuwiškoje, wokiškoje ir kitose kalbose. Spaustuwē yra
apstingai wijskionis skaitytinėjis, tarp kuriu wiši įwairumai
lietuwiškos rašybos raštženkliau randami, aprupjta ir dirba
su pritinkamiaušeis dirbtuwais (mašynomis); prieg tam
išitietusi notas wijskionis raštus su balšais dawadnei
išspaudžia.

Darbai gerai atliekami ir pigai parokūjami.

Pasitiedamas, jog brolei Lietuwininkai mano už-
siėmimą už naudingą dėl tėwynės išrazdami jį pagal
įstangą šelpsi, pasilecewoju ir sweikinu širdingianšei tiek-
wieną tėwynininką.

Mikszu Jurgis.

Dilžėje.

Dilžėje.

Kožas teskaito ir tesidymnja,

kaip negirdėtinai pigai

milu, manufakturos, mudos bei skalbiniu tavorai, kaip ir
wilnu, bumbulu bei wijskie audimo dalykai

prie

C. Staschull'io

Dilžėje, wokiškoje ulyczioje 14,

antrame krome nū kampo,

pirkti galima.

Milai bei bukštingei jau nū 1 mk. 30 pf. už maštą prasidedant,
žiuponiui bei drabužiu ceikiu jau nū 15 pf. už maštą prasidedant,
namėje austi ceikei nū 15 pf. prasidedant,
flaneli bei frišades nū 50 pf. prasidedant,
paršimai bei kalmutai nū 20 pf. prasidedant,
patalu apraustalai bei infratai nū 20 pf.,
maršliniu ceikei (kalenitai) bei cychiti lininei audimui nū 16 pf. prasidedant,
marškos (nūmetos) nū 10 pf. už maštą prasidedant,
doubles bei kaisermanteliu ceikei nū 2 mk. už maštą prasidedant,
žiuponiui mantelei, kurie pirma 20 mk. kaštavo, dabar už 9 mk. perkami.
wijskie bumbulai bei wilnos pažįstamai geroje įpatybėje ant cychdos prekiu,
ir t. t. ir t. t.

C. Staschull, Dilžėje,

wokiškoje ulyczioje 14,

antrame krome nū kampo.

Dilžėje.

Dilžėje.

Kapija, gera, geltona Java 95 pf.

dito „ „ „ 1 mk.

dito žalia „ „ „ 90 pf.

kaip ir wiši kiti škyrei už labai pigias preklas.

Guforius ir farynas — geriausias pamariškis — pigiausiai.

Geriausias muilas.

Bežimu tepalas (ant wandens plaukių).

Cigaros ir tabakai, gerai mūsigulėje.

Rumas, wynas ir brangwynamus.

Silkes, kaip Matjos, Plenos, riebiosios ir ulant. Full'es.

Swiešto, werdama, galwiju druska pigiausiai.

Wiši kiti materijoles ir kolonijoles tavorai už twirtas ir pigias
preklas.

A. Kalwaitis

Dilžėje, wokiškoje ulyczioje num. 29.

L. M. Stacklies

Dilžėje,

wokiškoje ulyczioje 55 ir wokiškoje ulyczioje 73,

šterjai ties Kollecker'iu ir Gottschalk'iu,

prisiulo:

galanterijos ir trumpu tavoru iš stiklo ir purcelano;
wijskionis škyrius stowincziu ir kabancziu liampu; siu-
wamu daigtu geriausioje kokybėje; glazės, wafa-
rinu ir žieminiu pirštiniu; tikru masfolišku guminiu
kurpiu wien geriausiojo darbo ponams, žiuponėms ir
waikams, kaip ir tikrai prancuziškų klumpių; keliones
kupertu ir kurbu; šuiles delmonu waikinams ir mer-
gaitėms; koberiu, rankiniu delmonu iš sfuros ir
šiaudu žiuponėms; zerkolu, aukšiniu lyščiu zerkoliniu
stiklu, tapetu didžiausioje išskiroje nū 20 pf. už
ritinį; užkabū (rouleaux) jau už 1 mk.; smuiku ir
sfrymucziu, dudu, pletu, aristonu, erofonu ir klariosonu
per tukstanczius stiklu grajnjancziu, kaip ir iš sawės
grajnjancziu muzikos daigtu ir daug kitko; medzioklės
pucziu, rewolweriu, terceroļu, medzioklės kasiu, kaip
ir municijono bei geriausiojo medzioklės parafo;
didžiausiąją padėtuwę pripažintai didžiausioje išskiroje
žaislo daigtu ir wežimeliu waikams.

Apsteliawimai ir pataišymai prie instrumentu kožno škyriaus
mielai priimami ir už jū dawadny išwedingū rupinama.